

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Інститут інженерно будівельний
Кафедра філософії, політології, психології та права

СИЛАБУС
освітнього компонента – ОК 3
навчальна дисципліна - ІСТОРІЯ І ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

Освітній рівень	третій (освітньо-науковий)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	07	Управління та адміністрування
Спеціальність	076	Підприємництво та торгівля
Освітня програма	Підприємництво та торгівля	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції	
Індивідуальні та (або) групові завдання	реферат	
Форми семестрового контролю	іспит	

Викладачі:

Ханжи Володимир Борисович, к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії, політології, психології та права. filosofia@odaba.edu.ua

В процесі вивчення даної дисципліни аспіранти ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ПРЕДМЕТОМ, ЕТАПАМИ ІСТОРІЇ І ФІЛОСОФІЇ НАУКИ, СТРУКТУРОЮ, МЕТОДОЛОГІЄЮ, ОСОБЛИВОСТЯМИ, ДИНАМІКОЮ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ, ТА ЗДОБУВАЮТЬ НАВИЧКИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКИ В ІНЖЕНЕРНІЙ ПРАКТИЦІ.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у викладацькій практиці.

ПРН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- теоретичні положення філософії науки;
- історію взаємодії філософії і науки та роль філософії науки у сучасному житті;
- основні методи наукового пізнання;
- особливості природничого та гуманітарного знання, в тому числі у конкретних дисциплінах і використовуваних методах;
- сучасні теорії розвитку наукового знання;
- природу криз наук і необхідність прийняття нових парадигм у науковому знанні.
- наукову термінологію й вміти її вірно використовувати.

розуміти:

- причинно-наслідкові зв'язки різних форм науково-дослідницької діяльності;

володіти:

- методологією і методикою професійної, науково-дослідної діяльності;

вміти:

- використовувати історію і філософію наукового пізнання для професійної діяльності вченого;
- реконструювати пізнавальні методи, категоріальні схеми;
- працювати з науковими матеріалами у напрямку їх узагальнення і філософської інтерпретації;
- працювати з категоріальним апаратом філософії, а також будь-якої іншої галузі знання, доводячи їх до рангів дослідницьких інструментів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1.	Історія і філософія науки. Коло її проблем, провідні функції та роль в суспільстві.	2	2	-	8
2.	Наукове знання та його особливості.	2	2	-	8
3.	Етапи становлення та розвитку науки.	2	2	-	8
4.	Багатоманіття форм пізнання. Знання та пізнання.	2	2	-	8
	Основні форми пізнання: побутове практичне, ігрове, міфологічне, художнє, наукове.				
5.	Проблема істини в науці.	2	2	-	8
6.	Метод наукового пізнання.	2	2	-	6
7.	Просторово-часова організація світу.	2	2	-	6
8.	Природа як об'єкт філософії науки.	2	2	-	6
	Всього	16	16	-	58

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «іспиту» за навчальною дисципліною «Історія і філософія науки» складає 60 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Поточний контроль знань, у т.ч.:			
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на практичних заняттях та лекціях	кожне заняття	36	60
- виступ (доповідь) студентів при обговоренні питань на практичних заняттях	кожне заняття		
- тестування	4		
- інше	1		
- виконання контрольної роботи	1		
- інше			
Підсумковий (семестровий) контроль знань (іспит)		24	40
Всього		60	100

З дисципліни передбачено виконання **реферату**.

За формою реферат повинен відповідати певним вимогам: необхідно за стандартом оформити титульну сторінку; викласти матеріал у відповідності до запропонованого плану, зробити відповідні висновки; обов'язковим є список літератури, в якому повинно бути не менш 5 наукових, методичних або оригінальних джерел; зміст обраної теми треба розкрити обсягом не менше 25 сторінок аркушів формату А-4 (текст 14 шрифтом через інтервал 1,5). Тематика та методичні рекомендації до виконання реферату[4].

Два рази за семестр проводяться експрес контроль знань – **стандартизовані тести** (20 тестових питань), наприклад:

1. Термін «філософія науки» був запропонований:
 - 1) В. Гейзенбергом.
 - 2) І. Лакатосом.
 - 3) К. Є. Дьюрінг.
 - 4) К. Р. Поппером.
 - 5) Л. Клагесом.
 - 6) М. Хайдеггером.
 - 7) Т. Куном.
2. Сутність позитивістської концепції співвідношення філософії і науки була чітко виражена словами О. Конта:
 - 1) «Поza філософії наука – ніщо».
 - 2) «Наука - сама собі філософія».
 - 3) «Наука без філософії – шлях до омани».
 - 4) «Наука дає результати, філософія – безцінні результати».
 - 5) «Філософія – цариця наук».
 - 6) «Філософія панує, наука прислуговує». 7) «Філософствую, отже, пізнаю».
3. Французький математик, фізик, фізіолог і філософ Р. Декарт проголосив критерієм істини:
 - 1) Гуманність.
 - 2) Красу.
 - 3) Логічну стрункість.
 - 4) Загалновизнаність.
 - 5) Корисність.
 - 6) Універсальність. 7) Ясність і виразність.

Підсумковим контролем знань є іспит.

Перелік питань до іспиту з дисципліни «Історія і філософія науки»:

1. Зміст, метод та мета філософії.
2. Природа та зміст добра та зла.
3. Предмет і завдання курсу «Історія і філософія науки».
4. Моральний пафос філософії.
5. Добро та зло в релігійній та світській свідомості.
6. Становлення та основні етапи розвитку філософії науки.
7. Практичне значення філософії.
8. Діалектика добра та зла.
9. Поняття науки наука як вид пізнавальної діяльності; наука як система знань; наука як соціальний інститут.
10. Структура філософії.
11. Сутність морального, соціального та природного зла.
12. Філософія і наука. Філософські концепції науки.
13. Функції філософії.
14. Проблема боротьби добра зі злом. Ненасилля як закон.
15. Функції науки в соціальній системі.
16. Філософія та світогляд.
17. Наукова картина світу та її структура.
18. Пронаука Стародавнього світу: від міфу до логосу.
19. Міфологія та її роль у формуванні філософії.
20. Типологія наукової картини світу.
21. Пронаука Середньовіччя і Відродження.
22. Витоки філософії: міфологія та релігія.
23. Наукова картина світу і науковий світогляд.
24. Формування і розвиток класичної науки у Новий час.
25. Філософія та ідеологія.
26. Етичні проблеми сучасної науки.
27. Риси та критерії класичної науки.
28. Пізнання та процес навчання. Засоби кодування інформації.
29. Свобода досліджень і відповідальність вченого.
30. Некласична і постнекласическая наука ХХ століття.
31. Формаційний та цивілізаційний підходи до суспільства.
32. Філософія про мету та сенс людського життя.
33. Проблема класифікації наук.
34. Проблема суспільного прогресу.
35. Науково-технічний прогрес та його соціальні наслідки.
36. Процеси диференціації й інтеграції наук.

37. Проблема суспільної закономірності.
38. Зближення ідеалів природничо-наукового та соціально-гуманітарного пізнання.
39. Специфіка наукового пізнання і його структура.
40. Специфіка філософського аналізу суспільства.
41. Роль філософії у формуванні наукових знань про суспільство.
42. Основні етапи наукового дослідження.
43. Значення пам'яті в процесах пізнання.
44. Проблема щастя.
45. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання.
46. Гносеологічні проблеми творчих здібностей.
47. Сутність темного та світлого світовідчуття.
48. Форми пізнавальної діяльності: проблема, факт, гіпотеза, теорія, закон.
49. Методи теоретичних досліджень.
50. Світогляд та його структура.
51. Специфіка, структура і зміст емпіричного пізнання.
52. Гносеологічні проблеми оцінки та розвитку інтелекту.
53. Становлення дисциплінарної структури соціально-гуманітарного знання.
54. Специфіка і структура теоретичного пізнання.
55. Мислення та мова.
56. Філософський плюралізм.
57. Науково-дослідна програма.
58. Глобальні проблеми сучасності.
59. Сутність свободи.
60. Поняття «парадигма» та її роль у науці.
61. Культура та цивілізація.
62. Проблема свobodного вибору.
63. Аксиологічні проблеми в науці
64. Об'єкт, предмет і методи соціально-гуманітарних наук.
65. Свобода та відповідальність.
66. Ідеали і норми наукового дослідження.
67. Проблеми взаємодії природничо-наукового і гуманітарного знання у сучасному світі.
68. Історія розвитку уявлень про справедливість.
69. Етика науки та відповідальність вченого.
70. Методи емпіричних досліджень.
71. Соціокультурне значення морального почуття справедливості.
72. Поняття «метод», «методика», «методологія», «підхід».
73. Специфіка соціально-гуманітарного пізнання.
74. Соціальна структура суспільства.

75. Проблема класифікації наукових методів.
76. Особистість і суспільство.
77. Функції науки.
78. Методи емпіричного дослідження.
79. Проблема істини в філософії та науці.
80. Суспільство як відкрита система.
81. Експеримент як основний метод емпіричної науки. Види і функції експерименту.
82. Суб'єкт соціально-гуманітарного пізнання.
83. Суспільство: основи філософського аналізу.
84. Методи теоретичного пізнання.
85. Природа цінностей та їх роль в соціально-гуманітарному пізнанні.
86. Наукове знання та його структура.
87. Нові стратегії у вивченні складних систем. Синергетика і нелінійна динаміка.
88. Пізнання та його основні форми.
89. Людина, суспільство, природа.
90. Проблема істини та її критеріїв в сучасній філософії та науці.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Кадієвська І. А., Сазонов В. В. Історія і філософія науки : метод. вказівки. Одеса : ОДАБА, 2015. 59 с.
2. Кадієвська І. А. Філософія. Методичні вказівки з організації самостійної роботи студентів усіх спеціальностей, денної та заочної форм навчання. Одеса: ОДАБА, 2018. 22 с.
3. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 286 с. 4. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. ФІЛОСОФІЯ: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.
5. Петінова О. Б. Філософія: навчальний посібник / О. Б. Петінова. – Одеса, 2019. – 304 с.

Допоміжні джерела інформації

6. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: Логос, Софія, Розум: (підручник для студ. вищ. навч. закл.) / Кремень В. Г., Ільїн В. В. К.: Книга, 2006. – 432 с.
7. Лозовой В. О. Філософія. Логіка. Етика. Естетика: підручник для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Лозовой, С. М. Пазиніч, О. С. Пономорьов. – Х.: Право, 2009. 578 с.

8. Сморгж Л. О. Філософія.: Нав. Посібник. Київ : Кондор, 2006. 416 с.
9. Сучасна зарубіжна соціальна філософія: хрестоматія/ Міжнародний фонд «Відродження» / Лях В. (упоряд.). Київ : Либідь, 1996.
10. Філософія: підручник / за заг. ред. проф. М. І. Горлого, проф. В. Г. Кременя, проф. В. Н. Рибалка вид. друге перероблене та доповнене. Харків, «Консум» 2000. 671 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України – <https://rada.gov.ua/news/zak>
2. Наукова періодика України – <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
3. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» – <http://chitalka.info/psy.html>.
4. Вісник психології і соціальної педагогіки – <http://psych.kiev.ua/nmareferats/flarefers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> –.
5. Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.
6. Національна парламентська бібліотека України – nplu.kiev.ua
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – nbuv.gov.ua
8. Державна науково-медична бібліотека України – ukrlibworld.kiev.ua/med4.gntb.nt.org
9. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) – lucl.lucl.kiev.ua.ukrbook.net